

A Fővárosi Ítéltábla a Dr. Strasser Dr. Józsa Ügyvédi Iroda (fél címe, ügyintéző: dr. Strasser Tibor ügyvéd) által képviselt felperes neve (felperes címe) felperesnek - a Sárhegyi és Társai Ügyvédi Iroda (fél címe, ügyintéző: dr. Bártfai Beatrix ügyvéd) által képviselt alperes neve (alperes címe) alperes ellen személyiségi jog megsértésének megállapítása iránt indított perében a Fővárosi Törvényszék 2016. április 13. napján kelt 35.P.20.127/2016/5. számú ítélete ellen a felperes részéről 6. sorszám alatt előterjesztett fellebbezés folytán meghozta a következő

ítéletet:

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét részben megváltoztatja, és megállapítja: az alperes azzal, hogy a 2015. december 1-jén sugárzott ... című műsorában a felperest felismerhető módon megjelenítette, megsértette a felperes képmás védelméhez fűződő személyiségi jogát.

Kötelezi az alperest, hogy fizessen meg - 15 napon belül - a felperesnek 200.000 (Kettőszázezer) forintot és ennek 2015. december 1. napjától a kifizetésig járó törvényes mértékű késedelmi kamatát.

Egyebekben az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

Kötelezi az alperest, hogy - 15 napon belül - fizessen meg a felperesnek 45.000 (Negyvenötezer) forint plusz áfa összegű együttes első- és másodfokú perköltséget, míg - felhívásra - az államnak 84.000 (Nyolcvannégyezer) forint kereseti és fellebbezési eljárási illetéket.

Ez ellen az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

Indokolás

A felperes büntetés-végrehajtási dolgozóként 2015. december 1. napján büntető tárgyalásra kísérte a vádlottat. A tárgyalásról az alperes ... című műsorában számolt be, a képi bejátszás - amelyen nem kizárólag a felperes, hanem a tárgyalás egyéb résztvevői is láthatóak voltak - első 10 másodpercében a felperes felismerhetően került megjelenítésre, a műsor későbbi részében a felperes még kétszer, 2 másodpercben látható volt.

A felperes keresetében annak megállapítását kérte, hogy az alperes megsértette a képmás védelméhez fűződő személyiségi jogát azzal, hogy képmását az engedélye nélkül használta fel a műsorában. Az alperest a további jogsértéstől is kérte eltiltani, illetőleg 200.000 forint sérelemdíj

megfizetésére kérte kötelezni.

Az alperes érdemi ellenkérelme a kereset elutasítására irányult. Arra hivatkozott, hogy a felperes büntetés-végrehajtási örként vett részt az alperesi híradásban bemutatott büntető tárgyaláson, ezért nem volt szükséges a hozzájárulása a képfelvétel elkészítéséhez és felhasználásához.

Az elsőfokú bíróság ítéletével a keresetet elutasította, és a felperest az alperes részére 19.050 forint perköltség, továbbá az állam javára 36.000 forint eljárási illeték megfizetésére kötelezte.

Az elsőfokú bíróság határozata jogi indokolásában - az Alkotmánybíróság 28/2014. (IX. 29.) számú határozatában foglaltakra utalva - kifejtette: egy súlyos bűncselekmény esetében lefolytatott büntetőeljárás közérdeklődésre számot tartó esemény, ezért a tárgyaláson történtek bemutatása a sajtó egyik alapvető feladata. A büntetőtárgyalás bemutatásához az is hozzátartozik, hogy az adott esetben a vádlott milyen körülmények között található a tárgyaláson, őrizetben van-e, ha igen, akkor az őrizete milyen jellegű. Álláspontja szerint az őrizet jellegét mutatja be az, hogy a vádlottat büntetés-végrehajtási őrkíséri, amely - az ártatlanság vélelmének tiszteletben tartása mellett is - generális prevencióként szolgál a bűnelkövetések megakadályozása érdekében. Álláspontja szerint az a körülmény, hogy adott esetben a vádlottat büntetés-végrehajtási őrkísérte, a közhatalom gyakorlása szempontjából a közérdeklődésre számot tartó tájékoztatás körébe tartozik, így a vádlottat kísérő büntetés-végrehajtási őrképmásáról a Ptk. 2:48. § (1) bekezdése alapján az engedélye nélkül volt készíthető és használható felvétel. Kiemelte, hogy kizárólag olyan felvételek kerültek elkészítésre, illetőleg felhasználásra, amelyekben nemcsak a felperes és a vádlottak láthatóak, hanem egyéb büntetés-végrehajtási örk és egyéb, a büntetőeljárásban résztvevő személyek is, így a felperesről egyediesített felvétel nem került felhasználásra, a felvétel a felperes közhatalmi tevékenységét semmilyen módon nem értékelte, a felperest a felvétel nem egyénként mutatta be. Mindezek alapján úgy foglalt állást, hogy a felperes személyiségvédelme ebben a keretben korlátozott a sajtószabadság érvényesülésének biztosítása érdekében, ezért a keresetet elutasította.

Az elsőfokú bíróság ítéletével szemben a felperes terjesztett elő fellebbezést, és annak megváltoztatásával a keresetének helyt adó döntés meghozatalát kérte. Megalapozatlannak ítélte az elsőfokú bíróság azon álláspontját, miszerint az a körülmény, hogy egy vádlottat büntetés-végrehajtási őrkísér, a közhatalom gyakorlása szempontjából a közérdeklődésre számot tartó tájékoztatás körébe tartozik. Álláspontja szerint ugyanis ennek bemutatásához nem szükséges a büntetés-végrehajtási őrképmásának megjelenítése; a generális prevenció azáltal is érvényesül, ha a vádlottat kísérő büntetés-végrehajtási őrképmása kitakarásra kerül. Utalt arra, hogy az elsőfokú bíróság álláspontja eltér a kialakult bírósági gyakorlattól, a gyakorlat ugyanis e tevékenységet nem tekinti olyan közhatalmat gyakorló tevékenységnek, amelyre tekintettel engedély nélkül közölhető a képmás. Jelentősége annak van, hogy a felvételen felismerhető volt, nem pedig annak, hogy egyediesített felvétel jelent-e meg róla.

Az alperes fellebbezési ellenkérelme az elsőfokú bíróság ítéletének helybenhagyására irányult. Hangsúlyozta, hogy a felperesről egyediesített felvétel nem került felhasználásra, a felvétel a felperes közhatalmi tevékenységét semmilyen módon nem értékeli, és nem egyénként mutatja be. Álláspontja szerint az elsőfokú bíróság helytállóan értékelte az Alkotmánybíróság határozatában foglaltakat, mert az adott esetben arra kell figyelemmel lenni, hogy a felperes közhatalmi tevékenység keretében járt el, így eljárása közéleti szereplésnek minősül, továbbá a tárgyaláson készített felvétel tömegfelvétel. Utalt arra is, hogy a felperes sem az őt ért joghátrányt, sem a sérelemdíj összegét nem igazolta. Megjegyezte továbbá, hogy az eltiltásra kötelezés iránti kérelem

az okból is megalapozatlan, hogy az alperesi magatartás nem folyamatos jellegű volt.

Az elsőfokú bíróság ítéletének jogerőre emelkedett rendelkezése nem volt, ezért azt a Fővárosi Ítéltábla teljes terjedelmében felülbírált [Pp. 228. § (4) bekezdés].

A felperes fellebbezése részben alapos.

A Fővárosi Ítéltábla megállapította, hogy az elsőfokú bíróság a tényállást a szükséges mértékben feltárta, érdemi döntésével azonban a következők szerint nem értett egyet.

A felvétel készítése és felhasználása idején hatályos, a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (Ptk.) 2:42. § (1) bekezdése értelmében mindenkinek joga van ahhoz, hogy törvény és mások jogainak korlátai között személyiségét szabadon érvényesíthesse, és hogy abban őt senki ne gátolja. A (2) bekezdés szerint az emberi méltóságot és az abból fakadó személyiségi jogokat mindenki köteles tiszteletben tartani. A személyiségi jogok e törvény védelme alatt állnak.

A Ptk. 2:43. § g) pontja szerint a személyiségi jogok sérelmét jelenti különösen a képmáshoz és a hangfelvételhez való jog megsértése.

A Ptk. 2:48. § (1) bekezdése kimondja, hogy a képmás- vagy hangfelvétel elkészítéséhez és felhasználásához az érintett személy hozzájárulása szükséges. Ez alól kivételt jelent a tömegfelvétel és a nyilvános közéleti szereplésről készült felvétel [Ptk. 2:48. § (2) bekezdés]. E jogszabályi rendelkezések értelmében a Fővárosi Ítéltáblának elsődlegesen abban a kérdésben kellett állást foglalnia, hogy a felperesnek a 2015. december 1. napján tartott büntető tárgyaláson a vádlott kísérete érdekében végzett tevékenysége nyilvános közéleti szereplésnek minősül-e.

Az elsőfokú bíróság által is hivatkozott 28/2014. (IX. 29.) AB határozat szerint a sajtószabadság és a méltóságvédelmen alapuló képmáshoz való jog közötti érdekütközést egyedi mérlegeléssel kell feloldani, és azt kell vizsgálni, hogy a személy képmása, ennek a nyilvánosságra hozatala a jelenkor történéseinek bemutatása, illetve a közhatalom gyakorlása szempontjából a közérdeklődésre számot tartó tájékoztatás körébe tartozik-e.

A Kúria az AB határozatban foglaltakra figyelemmel hozott, az 1/2012. Büntető-közigazgatási-munkaügyi-polgári jogegységi határozat hatályon kívül helyezéséről szóló 1/2015. Büntető-közigazgatási-munkaügyi-polgári jogegységi határozatában (BKMPJE) az Alkotmánybírósághoz hasonlóan úgy foglalt állást, hogy a konkrét ügyben irányadó tényállás sajátosságai alapján dönthető el az a kérdés, hogy a feladatait teljesítő rendőr, és más, nyilvános helyen munkát végző személy közéleti szereplőnek tekinthető-e. Fenntartotta az 1/2012. BKMPJE számú jogegységi határozatnak azt a megállapítását, hogy az autonóm döntésen alapuló, a politikai közösség érdekében való fellépés hiányában a közhatalom birtokában történő feladatteljesítés önmagában nem teszi a rendőrt és a közfeladatot teljesítő más személyt közszereplővé.

Mindebből következően a nyilvánosság előtt folytatott munkavégzés önmagában nem minősül közéleti szereplésnek, ahhoz többlettényállási elemre van szükség. Ilyen többlettényállási elem lehet elsősorban az, ha az adott közéleti esemény során tanúsított magatartás szempontjából jelentősége van annak, hogy az adott magatartás konkrétan mely természetes személyhez kapcsolható, ha a közhatalom gyakorlására vagy a közérdeklődésre számot tartó közéleti esemény mikénti alakulására hatással volt az, hogy az adott rendfenntartó magatartást az adott személy és nem más tanúsította. Lényeges, hogy a büntetés-végrehajtási őr a munkáltatója nevében végzi rendfenntartó feladatait,

magatartása az őt foglalkoztató, és utasításokkal ellátó munkáltató magatartásának tudható be. Ezért, ha eljárása során a tisztsége, feladatköre által meghatározott kereteket nem lépi túl, a közhatalom ellenőrizhetősége és a közérdeklődés kielégítése szempontjából is irreleváns, hogy a munkáltató által foglalkoztatott természetes személyek közül a konkrét szituációban személy szerint ki látja el a büntetés-végrehajtási feladatokat, következésképpen ilyen esetben hiányzik az a közérdek, ami az érintett természetes személy képmáshoz fűződő személyiségi jogát korlátozhatóvá tenné.

A Fővárosi Ítéltábla utal arra is, hogy a hivatkozott AB határozat szerint a közhatalmat gyakorló személy tevékenysége és ahhoz kapcsolódóan személyét azonosító képmása nem önmagában és nem bármely körülmények között, hanem csak a közéleti események (a jelenkor eseményeiről szóló tudósítás teljessége) szempontjából képezi a tájékoztatás részét. Az Alkotmánybíróság egyértelművé tette azt is, hogy a képmáshasználat nem lehet öncélú, annak a közéleti esemény vitathatóságához kell kapcsolódnia.

Kétségtelen, hogy az adott esetben a büntetőeljárás, az ügyben tartott tárgyalás közérdeklődésre számot tartó eseménynek tekinthető, de ennek során - az elsőfokú bíróság érvelésével szemben - a felperes részéről nem történt a személyéhez konkrétan kapcsolható olyan intézkedés, ami szükségessé tette volna, hogy ennek az eseménynek a bemutatása során a felperes képmása is nyilvánosságra kerüljön. Az, hogy milyen jellegű a vádlott őrizete, illetőleg, hogy a vádlottat a tárgyalásra büntetés-végrehajtási őr kíséri, kétségtelenül a közérdeklődésre számot tartó büntetőeljárás bemutatásához tartozik, azonban ezek a körülmények attól függetlenül megítélhetők a nyilvánosság részéről, hogy a felperes a perbeli tudósításban felismerhetően kerül-e ábrázolásra. A felperes képmásának megjelenítése nem tartozott a közéleti esemény vitathatóságához. A kérdéses képsorok a büntető tárgyaláson megjelent vádlott, illetőleg az általa elkövetett cselekmény miatt váltottak ki közérdeklődést, a felperes tevékenysége ehhez képest kizárólag járulékos jellegű volt, a terhelt fogvatartotti státusza miatt szükségképpen kellett jelen lennie a tárgyaláson. Olyan eseménysort a felvétel nem dokumentált, ami miatt a felperes kifejezetten az események központjába került, ezért a képmáshoz fűződő személyiségi joga az adott esetben elsőbbséget élvez a sajtónak a közvélemény tájékoztatásához fűződő alapjogával szemben. Nem volt jelentősége annak, hogy a büntetés-végrehajtási őrok közül személy szerint ki volt szolgálatban az adott tárgyalás során, ezért az alperesnek a 2010. évi CIV. tv. (Smtv.) 13. §-ban írt, a közérdeklődésre számot tartó eseményekre vonatkozó tájékoztatási kötelezettségének oly módon is eleget tehetett volna, ha kitakarja a felperes képmását, vagy egyéb módon olyan kép- és hangfelvételeket közöl az adott eseményről, amely biztosítja a felperes felismerhetetlenségét.

Az alperes fellebbezési érvelésével szemben a perbeli felvétel nem minősül tömegfelvételnak, ugyanis a tömegfelvételen emberek sokasága látható, az ábrázolt személyek nem egyedi személyekként, hanem mint a tömeg részei láthatók, így az egyének nem külön-külön hívják fel magukra a figyelmet, hanem mint sokaság vannak jelen a felvételen. A felperesről olyan felvételek készültek és jelentek meg, amelyen a vádlottak és más büntetés-végrehajtási őrok, illetőleg egyéb, a büntetőeljárásban résztvevő személyek is láthatóak. A vádlottak képmását - hozzájárulásuk hiányában - az alperes kitakarta, míg a további büntetés-végrehajtási őrok - eltérő funkciójuk folytán - kárműsát viseltek, ezért nem voltak felismerhetőek, azonban a felperes a felvételen jól látható és felismerhető. A felperes a felvétel készítéséhez - az alperes által sem vitatottan - nem járult hozzá, a Fővárosi Ítéltábla ezért - az előzőekben kifejtettek figyelemmel - megállapította, hogy az alperes megsértette a felperes képmás védelméhez fűződő személyiségi jogát.

A jogsértés megállapítására tekintettel a Fővárosi Ítéltábla vizsgálta a felperes által igényelt felróhatóságtól független szankció alkalmazásának lehetőségét, illetőleg a sérelemdíj iránti

keresetet, és azt a következők szerint bírálta el.

A Ptk. 2:51. § b) pontja szerint, akit személyiségi jogában megsértenek, a jogsértés ténye alapján az elévülési időn belül - az eset körülményeihez képest követelheti a jogsértés abbahagyását és a jogsértő eltiltását a további jogsértéstől. A jogsértő eltiltása a további jogsértéstől abban az esetben indokolt, ha okkal lehet tartani attól, hogy a jogsértő a cselekményét megismétli; az eltiltás a jövőre nézve zárja ki a jogsértő állapotot. A Fővárosi Ítéltábla - tekintetbe véve, hogy az alperes a jogsértést egyetlen alkalommal, a 2015. december 1. napján tartott büntető tárgyalásról készült felvétel készítése és felhasználása kapcsán követte el - nem tartotta indokoltnak e jogkövetkezmény alkalmazását; ezért az elsőfokú bíróságnak a jogsértő további jogsértéstől való eltiltása iránti keresetet elutasító döntésével egyetértett.

A Ptk. 2:52. § (1) bekezdése értelmében, akit személyiségi jogában megsértenek, sérelemdíjat követelhet az őt ért nem vagyoni sérelemért. A (2) bekezdés szerint a sérelemdíj fizetésére kötelezés feltételeire - különösen a sérelemdíjra köteles személy meghatározására és a kimentés módjára - a kártérítési felelősség szabályait kell alkalmazni, azzal, hogy a sérelemdíjra való jogosultsághoz a jogsértés tényén kívül további hátrány bekövetkeztének bizonyítása nem szükséges.

A felperes sérelemdíj iránti igényét a jogsértés ténye megalapozza. A sérelemdíj a Ptk. 2:52. (3) bekezdésében foglaltak szerint - különösen a jogvita súlyát ismétlődő jellegét, a felróhatóság mértékét, a jogsértéssel a sértettre és környezetére gyakorolt hatását veszi figyelembe.

Az adott esetben további bizonyítást nem igényelt, hogy az alperes magatartása a felperesnek olyan nem várt kellemetlenséget, immateriális hátrányt okozott, ami az általa igényelt sérelemdíjjal kompenzálható. A Fővárosi Ítéltábla a más hasonló jellegű ügyekben folytatott bírói gyakorlatot alapul véve - a sérelemdíj reparációs céljára is figyelemmel - a felperes által igényelt 200.000 forintot nem tartotta eltúlzottnak, az alkalmas a felperest ért sérelem kompenzálására. A felperesnek járó sérelemdíj után az alperes - a keresetben megjelölt időponttól - köteles késedelmi kamatot fizetni [Ptk. 6:48. § (1) bekezdés].

A Fővárosi Ítéltábla az előzőekben kifejtettek szerint az elsőfokú bíróság ítéletét a Pp. 253. § (2) bekezdése értelmében részben megváltoztatta, míg a további jogsértéstől való eltiltás iránti keresetet elutasító rendelkezést helybenhagyta.

Az elsőfokú bíróság ítéletének a részbeni megváltoztatása folytán módosult a felek pernyertességének és pervesztességének az aránya. A Fővárosi Ítéltábla ezért - figyelemmel arra, hogy a felperes keresete és fellebbezése kizárólag a jogsértéstől való eltiltásra kötelezés tekintetében volt alaptalan - a Pp. 81. § (1) bekezdése alapján - mellőzve az elsőfokú bíróság ítéletének a felperest perköltség és eljárási illeték fizetésre kötelező rendelkezését - az alperest kötelezte a felperes részére a jogi képviselével összefüggésben felmerült, a 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. § (2), (5) és (6) bekezdései alapján a végzett munkával arányosan - a 4/A. § (1) bekezdése szerint áfa figyelembevételével - megállapított ügyvédi munkadíjból álló első- és másodfokú perköltség, valamint a tárgyi illetékfeljegyzési jog folytán le nem rótt kereseti és fellebbezési eljárási illeték állam javára történő megfizetésére [Itv. 39. § (1) bekezdés b) és c) pont, 42. § (1) bekezdés a) pont, 46. § (1) bekezdés, 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet 13. § (2) bekezdés, 15. § (1) és (3) bekezdései].

Budapest, 2016. október 14.

Dr. Sághy Mária s.k.  
a tanács elnöke

Dr. Kincses Attila s.k.  
előadó bíró

Dr. Csordás Csilla s.k.

bíró